

JAARVERSLAG 2020

JAARVERSLAG 2020

Contents

Voorwoord	3
1. Profiel van de organisatie Algemeen.....	4
Organisatiestructuur en bestuur	5
Kansen, risico's en onzekerheden	6
2. Beleid, inspanningen en prestaties	7
Samenwerkingen	7
Ontwikkeling en innovatie.....	7
Communicatie	7
3. Vrijwilligers en productie op de tuin	8
Vrijwilligers op de tuin.....	8
Productie op de tuin	8
4. Financiën	9
Exploitatie.....	9

Voorwoord

Welkom bij Voedseltuin Boxtel en omstreken. Sinds 2017 produceren we gezonde groenten voor en door mensen met een kleine beurs en een grote afstand tot de arbeidsmarkt. We hopen dat ook de volgende tien jaar te kunnen blijven doen. Daartoe zijn in 2020 goede stappen gezet.

Daarnaast hebben we ons verder ontwikkeld als duurzaam sociale onderneming. Met ons jaarverslag blikken we terug op de belangrijkste activiteiten en ontwikkelingen in 2020. Voor de stichting was het een enerverend jaar waarin we niet alleen grote stappen hebben gemaakt met de ontwikkeling van de Voedseltuin op de Kleine Aarde. Vanaf medio maart 2020 is Nederland in lockdown. Dit had ook forse impact voor de Voedseltuin.

Gelukkig hebben we de Voedseltuin open kunnen houden, omdat de tuin groot genoeg is om met afstand van elkaar te werken en de werkzaamheden grotendeels buiten plaatsvinden. We hebben echter wel de rondleidingen en onderwijsactiviteiten af moeten zeggen. Bezoeken van schoolkinderen, open dagen en stages konden niet doorgaan. We zijn creatief omgegaan met de mogelijkheden die er wel waren en doen daar verderop verslag van. Ook ons traditionele oogstfeest waarin we stilstaan bij de inzet van ons tuinleidersteam en onze vrijwilligers. Daarom op deze plaats mijn dank voor jullie inzet en de gerealiseerde productie, een mooie gevarieerde oogst van verse groenten voor de klanten van de Voedselbank.

Gelukkig hebben we weer veel groente kunnen kweken voor mensen met een smalle portemonnee. 2020 was ook een jaar waarin nieuwe projecten zijn voorbereid en samenwerkingen zijn aangegaan. Daarmee hebben we een prima uitgangspositie gecreëerd voor 2021 en verder.

Peter van As, voorzitter

1. Profiel van de organisatie

Algemeen

De Stichting Voedseltuin Boxtel en omstreken, hierna te noemen de Voedseltuin, is opgericht op 11 september 2015. De Voedseltuin is een professioneel bedrijf, gerund door louter vrijwilligers. 2020 was het vierde seizoen waarin door de vrijwilligers van de Voedseltuin verse groente en klein fruit is geteeld en geoogst.

De stichting Voedseltuin Boxtel en omstreken heeft een drietal hoofddoelstellingen, te weten:

Professioneel voedsel produceren: sinds het voorjaar van 2017 wordt er wekelijks verse groenten en klein fruit voor de cliënten van de Voedselbank voor Boxtel en Omstreken en/of voor organisaties met dezelfde doelstellingen geproduceerd. Het streven is een zo hoog mogelijk productie om de wekelijks gewenste aanvoer te kunnen garanderen naar de Voedselbank. De productie vindt zoveel mogelijk plaats op ecologische principes. Naast produceren voor de Voedselbank gaat een deel van onze opbrengst ook naar andere organisaties zoals bijvoorbeeld het missiehuis dat wordt beheerd door Pierpaolo Flesia.

Bieden van kansen aan mensen met afstand tot de arbeidsmarkt: mensen, die om welke reden dan ook lastig in de arbeidsmarkt een goede plaats wisten te vinden. Hier, op onze tuin, kunnen ze weer werkritme en contacten opdoen en daarmee werkplezier ontdekken. Dit doen we door hen een werkervaringsplaats. Via de WSD Groep, Contour de Twern en ook re-integratiebedrijven komen mensen in onze tuin werken. De Voedselbank stimuleert eigen cliënten om op onze tuin te komen werken. Naast deze vrijwilligers zijn er uiteraard ook vrijwilligers welkom én werkzaam op de tuin omdat ze het zinvol vinden of plezierig.

Educatie en het vergroten van samenwerking in wijken en buurten: het vergroten en het uitwisselen van kennis op het gebied van ecologisch (moes)tuinieren is een andere belangrijke doelstelling van de Voedseltuin. Naast permanente educatie van de eigen tuinwerkers biedt de Voedseltuin ook ruimte aan organisaties, bedrijven, instellingen voor het verzorgen van educatieve sessies voor jong en oud op gebied van natuur, groen, tuinieren. Er wordt samengewerkt met diverse onderwijsinstellingen en met de Herenboeren Nederland. Stagiaires worden op onze tuin begeleid. De Voedseltuin is erkend als officieel leerbedrijf voor MBO-onderwijs. De Voedseltuin ook ruimte aan derden voor een groepsbezoek of sessies voor teams van bedrijven/organisaties. Bedrijven bieden we de mogelijkheid teamsessies te houden. Deelnemers aan deze teamsessies kunnen dan meewerken en ook 'kauwen op kwesties' in bijvoorbeeld onze Pipowagen. Er is ruimte voor circa 20 deelnemers tegelijkertijd. Verder zijn excursies op en rond de tuin mogelijk en kan de Voedseltuin als vertrek- of verzamelpunt dienen voor wandelingen.

Sinds het begin van haar ontstaan zet de Voedseltuin in op het vergroten van samenwerking in wijken en buurten. Medewerkers van de Voedseltuin vertellen hun verhaal in de (wijk)kranten en de Voedseltuin ontvangt wijkbewoners als zij een uitje organiseren. De Voedseltuin biedt ruimte aan allerlei vrijwilligers, aan mensen die graag buiten werken. Ervaring met tuinieren is geen voorwaarde. Diverse wijkbewoners werken als vrijwilliger op de tuin.

De Voedseltuin maakt gebruik van twee teeltpercelen van het terrein van 'De Kleine Aarde' in Boxtel: het Doolhofperceel en het Ecoperceel. Het eerste perceel, het Doolhofperceel is in mei 2017 in gebruik genomen en sindsdien actief als Voedseltuin. Het Doolhofperceel is voorzien van een kastanje hekwerk, compleet gemaakt met een prachtige toegangspoort. In 2017 zijn de eerste oogsten gerealiseerd en aan de Voedselbank overhandigd. Het tweede perceel, het Ecoperceel is na de zomer van 2017 in orde gemaakt door de gemeente Boxtel en is sindsdien – na enkele

bewerkingen - in het voorjaar van 2018 ook in gebruik als Voedseltuin. De VT kiest er nadrukkelijk voor om 'de randen' van het VT-terrein op ecologische wijze te beheren. Eea ter bevordering van de biodiversiteit, benodigd ter voorkoming ziekten en plaagdier-plagen op de teeltpercelen. Het Velt-Handboek Ecologisch Tuinieren vormt de bijbel voor onze tuinwerkers. In de winter van 2019 zijn nieuwe stappen gezet op weg naar meer permacultuur op de Voedseltuin. Vanaf 2019 tuin-status VELT, snoeiwerk, houtrillen aanleggen/onderhouden.

Naast de afgeschermd teeltbedden op het Doolhof- en het Ecoperceel maakt de VT ook gebruik van diverse facilitaire ruimtes en voorzieningen nabij de teeltpercelen. Deze voorzieningen zijn cruciaal voor het telen van onze groenten en voor de vrijwilligers om de daarvoor benodigde werkzaamheden uit te voeren. Denk aan: pipowagen, toiletblok, compostbakken, zeecontainer, werf voor zowel chompost als natuurcompost, veldschuur met koeling, pompschuur met pomp/beregeningsinstallatie inclusief hydranten.

De Voedseltuin oogst ook op andere biologische tuinderijen en maakt vervolgens op de daartoe ingerichte werkplekken op De Kleine Aarde grote hoeveelheden groenten schoon, slaat grote hoeveelheden op in de veldschuur/koeling om gedoseerd naar de Voedselbank uit te leveren. Denk aan: pompoenen, boerenkool, goudrenetten, uien, tomaten, prei, paprika en rode bieten. De koeling van de VT fungeert als 'achtervang' voor de koeling van de Voedselbank Boxtel en omstreken. Voor het uitoefenen van haar activiteiten is de Voedseltuin geheel afhankelijk van subsidies en giften. De Voedseltuin Boxtel eo is ingeschreven bij de KvK onder nummer 64205134. De Voedseltuin heeft de ANBI status. Sponsors kunnen daarmee hun donatie in mindering brengen op hun belastbaar inkomen, onder de Inkomstenbelasting of Vennootschapsbelasting.

Organisatiestructuur en bestuur

De organisatie kent drie lagen: bestuur, tuinleidersteam en tuinwerkers. De organisatie van de Voedseltuin De Kleine Aarde is in handen van het bestuur. Dit onbezoldigde bestuur bestaat uit vijf personen. In het bestuur hebben zitting: Peter van As (voorzitter), Jan Boogers (secretaris), René Dankers (penningmeester), Jan Balk (bestuurslid) en Tanja Kliphuis (bestuurslid). Jan Balk is de verbindende man tussen de Voedselbank en de Voedseltuin.

De Voedseltuin is een professioneel voedselproductiebedrijf, gerund door vrijwilligers. De Voedseltuin (VT) teelt ecologisch – biologisch groenten voor de Voedselbank Boxtel. Het is de nadrukkelijke wens van het bestuur van de VT Boxtel om te focussen op de kern van de activiteiten binnen de oorspronkelijke doelstellingen: gezond voedsel voor cliënten Voedselbank, werkzaamheden zo mogelijk en gedeeltelijk uit te voeren met vrijwilligers met afstand tot de arbeidsmarkt en/of taakgestraften via onze samenwerking met Reclassering Nederland.

De uitvoerings- en ondersteuningsorganisatie is 'lean and mean'. De Voedseltuin werkt uitsluitend met vrijwilligers, niemand ontvangt een vergoeding voor zijn werkzaamheden op de tuin. We hebben vaste vrijwilligers die wekelijks verschillende dagen op de tuin werken. De vrijwilligers op de tuin worden begeleid en ondersteund door onze tuinleider Maria van den Hoogen en ons tuinleidersteam, die verantwoordelijk zijn voor het dagelijkse reilen en zeilen op de tuin. Het bestuur zet de lijnen uit, bewaakt het financiële beleid en zorgt dat de Voedseltuin een gezonde stichting blijft. In het ontwerp en de beplanting van de tuin volgen we de principes van permacultuur. Het staat garant voor een duurzaam en functioneel ecologisch systeem, waarbij een win-win situatie voor mens en natuur wordt gecreëerd.

Covid-19

Vanaf medio maart 2020 Nederland in lockdown. Dit had ook forse impact voor de Voedseltuinen. De Voedseltuin is vanaf het begin bestempeld als een vitale organisatie. Het sluiten van de Voedseltuin was gezien onze afspraken over de productie en het leveren van verse groenten aan de Voedselbank geen optie, ook niet tijdelijk. Met veel inzet en gedrevenheid van ons tuinleidersteam, vrijwilligers en partners is de Voedseltuin er in geslaagd om de productie en levering op niveau te houden. Dat was echter zeker geen gemakkelijke weg, omdat noodzakelijke veranderingen in de werkprocessen organisatorische uitdagingen opleverden, sowieso en in de regel meer arbeidsuren vroegen, een aantal van onze vrijwilligers uitvielen en er tegelijk meer cliënten kwamen. Uiteraard stond steeds de veiligheid en bescherming van onze vrijwilligers voorop.

Van de gemeente Boxtel ontvingen we tweemaal een financiële bijdragen om de financiële impact van Covid-19 op onze bedrijfsvoering op te vangen. Er ontstonden meerkosten, omdat er minder handen beschikbaar waren, omdat vrijwilligers en de werkgeestachten en begeleiders van de reclassering in eerste instantie niet konden komen werken en later in een veel kleinere bezetting. Om te borgen dat we op de tuin en in de gebouwen voldoende afstand konden bewaren en zo veilig te werken konden we ook met minder mensen tegelijk aan het werk. Dit had een negatieve invloed op de efficiency.

Om te zorgen dat we onze oogsten voor de Voedselbank op peil konden houden hebben we ons teeltplan aangepast. We hebben bepaalde groenten minder of niet gezaaid (wortels en radijs) en we kozen er in tegenstelling tot voorgaande seizoenen voor om niet zelf te verpotten en op te kweken (aardbeienplanten). Om dit op te vangen kochten we vaker duurder plantgoed (grotere planten) in.

We hebben ons in dit jaar puur gefocust op onze tuinderij-werkzaamheden. Dat betekent ondermeer dat we alle reeds geplande onderwijs- en begeleidingsactiviteiten hebben afgelast. We hebben geen nieuwe aanvragen voor bijvoorbeeld praktijkonderwijs, hbo-stages en cliënten van De La Salle ondersteund. Ook zagen we af van het rondleiden van verschillende bezoekers (coaches WSD, basisscholen etc), namen we niet deel aan en organiseerden we geen open dagen (Velt-dagen, open huis De Kleine Aarde, open Voedseltuin). Ook werd afgezien van de organisatie van de traditionele vaste vieringen met het team rond de start van het tuinseizoen (april), de zomerborrel (juli), het oogstfeest (oktober), de bijeenkomst aan het eind van het jaar (december). Om de inzet en inspanningen van de vrijwilligers en tuinwerkers de waarderen kozen we er dit jaar voor om kookboekjes Crisis Koken en potjes honing in te kopen en uit te reiken.

2. Beleid, inspanningen en prestaties

Onze Stichting, bestond in 2020 vijf jaar. In die vijf jaar is er veel veranderd op de tuin en in de omgeving van de tuin.

Samenwerkingen

De Voedseltuin Boxtel en Omstreken werkt al sinds 2017 intensief samen met een aantal vaste partners: De Beersche Hoeve, Jan Zandbergen en Reclassering Nederland.

Ontwikkeling en innovatie

De Voedseltuin heeft als het gaat om toekomstige activiteiten een grote lijst ontwikkelprojecten. Deze ontwikkelprojecten kunnen worden samengebracht onder de volgende gemeenschappelijke noemers en doelstellingen:

Verder opbouwen tuinderij

Ten behoeve van het verlengen van het teeltseizoen en daarmee het verhogen van de opbrengsten voor Voedselbank, meer variatie/aanpassing/ergonomie werkzaamheden en leren werken met nieuwe teelten. Onder andere een extra wasplaats, een koude kas , realiseren 'werken op hoogte', wintergroenten en kruidenteelt;

Verder opbouwen 'randen' ter ondersteuning van ecologische werkwijze. Denk dat aan onder andere houtrillen, paddenpoel, Leeuwenhoek, bladaardecompost plaatsen met lange cyclus en het aanplanten van een vogelhaag.

Voorkomen en bestrijden ziekten en plaagdieren Als aanvulling op de inzet van egels ter voorkoming van ziekten en om plaagdieren te bestrijden overweegt de VT om steenuilen in te zetten ism de Uilenwerkgroep Brabant en het Brabants Landschap.

Communicatie

De Voedseltuin Boxtel e.o werkt vanuit drie principes. Passend bij deze drie principes onderkennen we drie duidelijke verhalen, waar langs we bezoekers en het publiek informeren over de Voedseltuin.

1. **Zorg goed voor de mensen:** het verhaal over belang voor mensen (zingeving, ontmoeten, veiligheid, inspiratie, welkom zijn, participatie, sociale inclusiviteit (oa met reclassering);
2. **Zorg goed voor de aarde:** het verhaal over de groei en bloei van onze Voedseltuin (ecologisch, biodiversiteit, voorbeeld van nieuwe landbouw, positieve aanpak tegen klimaatverandering)
3. **Deel de overdaad** het verhaal over de opbrengsten (gezonde voeding, groenten voor arme mensen, kennis en ontwikkeling mensen, blijdschap, geluk, rehabilitatie)

3. Vrijwilligers en productie op de tuin

Vrijwilligers op de tuin

Zonder de inzet van een grote groep vrijwilligers is het niet mogelijk om te doen wat we doen. In 2020 hebben ruim 25 vrijwilligers structureel gewerkt voor de Voedseltuin. Daarvan is het afgelopen jaar een klein aantal uitgestroomd. In 2020 werkten we met een regulier team van zo'n 30 vrijwilligers, waren er zo'n 50 verschillende mensen actief op de tuin. Dit jaar maakten we als gevolg van de Covid-19 impact geen gebruik van stagiaires en onderwijsgroepen.

In 2020 hebben we niet of nauwelijks campagne gevoerd om vrijwilligers te werven. Met enige regelmaat melden zich nieuwe geïnteresseerden aan. Onder andere via artikelen in Brabants Centrum en Mooi Boxtel. Daardoor konden we de uitstroom compenseren. Zo zijn er in de loop van 2020 een groot aantal nieuwe vrijwilligers en tuinwerkers ingestroomd. Van de vrijwilligers zijn er een aantal mensen die dit doen in het kader van de tegenprestatie. Denk aan mensen die bijvoorbeeld een WMO traject doen op de tuin. Onder vrijwilligers zijn er ook een aantal mensen werkzaam die een afstand tot de arbeidsmarkt hebben.

De vrijwilligers, zowel mensen met een tegenprestatie als mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt worden volgens de principes van de sociale permacultuur aangestuurd op de tuin. Dit houdt in dat we uitgaan van de talenten van mensen en dat zij die talenten ook gebruiken om elkaar te helpen. Zo kan de een fysiek hard werken en kan de ander weer goed onkruid wieden en is de een goed in de bureaucratische wereld en kan daarmee een ander op weg helpen. We gaan ook uit van eigen verantwoordelijkheid van mensen en spreken die ook aan. Zo zien wij dat mensen zich eigenaar gaan voelen van de Voedseltuin en verantwoordelijkheid nemen.

Productie op de tuin

Voedselproductie

Onderstaand een overzicht van de productie van de Voedseltuin in 2020, inclusief de oogsten van De Beersche Hoeve en de boerenkool gift.

Oogst 2020	Aantal kratten	Oogst 2020	Aantal kratten
Boerenkool	139	Peulen	3
Paksoi	31	Aardbeien	265 bakjes
Eikenbladsla	56	Bladselderie	72
Botersla	86	Bataten	26
Tuinbonen	22	Rabarber	18
Ijsbergsla	98	Peterselie	28
Koolrabi	7	Andijvie	143
Courgette	88	Paprika	8
Chinese kool	18	Munt	4
Stengel ui	5	La Rosso sla	14
Komkommer	6	Pompoen groen	8
Venkel	33	Pompoen oranje	71
Prei	83	Sla Analena	18
Kapucijners	1	Knolselderij	6
Erwten	3	Tomaten geel	21
Boterboontjes	1	Kroten (eigen rode biet)	16
Spitskool	12	Rode bieten (Beersche Hoeve)	30

4. Financiën

Exploitatie

Financieel verslag

Onze jaarlijks terugkerende uitgaven bedragen ca. € 10.000. Deze uitgaven financieren wij vanuit donaties van fondsen en particuliere giften . Op deze website staat een lijst van de ondersteunende partijen. Zowel voor kleine als grote giften zijn wij zeer erkentelijk.

De belangrijkste exploitatie uitgaven betreffen zaaigoed, de aankoop van groenteplantjes, onderhoud en tuinspullen (schoffels, kruiwagens etc). Grote investeringen zijn er in 2020 niet geweest nadat we in de beginjaren jaren juist veel geïnvesteerd hebben. Voor 2021 hebben wij een investering in een koude kas op de planning staan. Voor de financiering daarvan zal een separate actie opgestart worden.

Tenslotte kunnen wij melden dat wij boekjaar 2020 met een bescheiden positief resultaat hebben afgesloten . We merken dat ons project op veel sympathie in de samenleving kan rekenen en dat we daardoor vele mooie en bruikbare donaties en giften hebben mogen ontvangen.

Voor een gedetailleerd overzicht verwijzen wij u graag naar het financiële jaarverslag dat elders op onze website is gepubliceerd.